

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Bod č. 9 – Návrh zákona o krajinnom plánovaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál bol predložený na rokovanie Ministerstvom životného prostredia SR n základe Plánu legislatívnych úloh vlády SR na rok 2021

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Návrh zákona má za cieľ zvýšiť a zlepšiť ochranu krajiny, činnosti smerujúce k zvyšovaniu kvality, k obnove a tvorbe krajiny a bude nástrojom integrovaného manažmentu krajiny na zabezpečenie udržateľného rozvoja a starostlivosti o životné prostredie. Návrh zákona spolu s nadväzujúcimi metodickými dokumentmi a mapovými podkladmi bude dôležitým odborným podkladom pre územnoplánovacie dokumentácie a iné strategické dokumenty s možným dopadom na krajinu. Pripravovaný návrh zákona navrhuje novú vyhradenú činnosť a to spracovanie dokumentácie krajinného plánovania, a z toho dôvodu prešiel Testom proporcionality podľa zákona č. 422/2015 Z. z. uznávaní dokladov o vzdelaní a o uznávaní odborných kvalifikácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Návrh zákona má nadobudnúť účinnosť dňa 01.01.2023

Postoj RÚZ k materiálu

Návrh zákona má za cieľ zvýšiť a zlepšiť ochranu krajiny, činnosti smerujúce k zvyšovaniu kvality, k obnove a tvorbe krajiny a bude nástrojom integrovaného manažmentu krajiny na zabezpečenie udržateľného rozvoja a starostlivosti o životné prostredie. **RÚZ návrh v medzirezortnom pripomienkovom konaní pripomienkovala, pričom niektoré rozporné body sa nepodarilo vyriešiť.**

RÚZ k návrhu predkladá nižšie uvedené zásadné pripomienky.

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Všeobecná zásadná pripomienka k návrhu ako celku

Návrh zákona o krajinnom plánovaní v navrhovanom znení je v rozpore s vládou deklarovanou snahou zjednodušiť a zrýchliť územné plánovanie. Vo veľkej miere je návrh duplicitný s novoprijatým zákonom o územnom plánovaní. Návrh zákona zároveň svojou štruktúrou vychádza z návrhu zákona o územnom plánovaní z minulého volebného obdobia. Z uvedených dôvodov by vhodnejším riešením bolo implementovanie potrebných úprav do novoprijatého zákona o územnom plánovaní č. 200/2020 Z.z. (resp. do štruktúry ďalších, už existujúcich materiálov), kde by potreby krajinného plánovania mohli byť v plnej miere reflektované bez generovania duplicitných procesom ako aj bez potreby následných úprav územných plánov na základe krajinných plánov (prípadne konfliktov pri ich neupravení).

V návrhu zákona taktiež považujeme za nesystémovo zvolený model obstarávateľov krajinných plánov, ktorý ide proti zaužívanému modelu rešpektujúcemu originálnu kompetenciu miestnej a regionálnej samosprávy. V zmysle návrhu zákona by orgánmi krajinného plánovania boli ministerstvom a okresnými úradmi, pričom krajinné plány by stanovovali záväzný súbor limitov a obmedzení, ktoré by boli záväzné aj pre územné plány. Tým by bola priamo obmedzená kompetencia samosprávy v oblasti územného plánovania. Zásah do kompetencií územných samospráv by bol zásadný aj z dôvodu že krajinné plány pokrývajú tak nezastavané, ako aj urbanizované územie.

Navrhovaný zákon nie je výsledkom pracovnej komisie na prípravu daného zákona a vo viacerých častiach zákona vykazuje absenciu dostatočných odborných znalostí pre výkon krajinného plánovania, resp. odborné nedostatky a vážne nepresnosti. Táto pripomienka sa týka nielen vlastného materiálu ale aj sprievodných navrhovaných vyhlášok.

Navrhujeme, aby v ďalších krokoch predkladaného návrhu zákona boli pozvaní odborníci z oblasti krajinného plánovania a strategického environmentálneho hodnotenia (SEA).

Opätovne žiadame, aby bola z návrhu zákona o krajinom plánovaní vyňatá požiadavka o strategickom environmentálnom hodnotení krajiných plánov. SEA na krajiné plány nevyplýva nie je vyžadovaná súčasťou legislatívy keďže krajiné plány nevytvárajú rámec pre EIA konkrétnych činností.

Opätovne zdôrazňujeme, že odborne spôsobilé osoby pre vypracovanie dokumentácie krajiného plánovania musia mať príslušné vzdelanie 2. stupňa len v odboroch s prírodovedným, ekologicko-environmentálnym, lesníckym, poľnohospodárskym, alebo krajinárskym zameraním. Je viac ako potrebné, aby dokumentáciu krajiného plánovania vypracovávali absolventi študijných odborov, ktorí sú na tento výkon pripravení a majú relevantné vzdelanie.

S prihliadnutím na vyššie uvedené výhrady a nasledovné pripomienky navrhujeme zákon zásadne prepracovať.

2. Zásadná pripomienka k otázke dokumentácie ako záväzného podkladu

Podľa návrhu zákona o krajinom plánovaní sa bude vypracovávať nová dokumentácia, konkrétne: Krajiný plán Slovenska, Krajiný plán regiónu, Miestny krajiný plán

Táto dokumentácia, ktorá sa podľa návrhu zákona nemusí prerokovať s vlastníkom, správcom nájomcom pozemku bude po jej schválení (Krajiný plán schvaľuje vláda SR a záväznú časť vydáva NV, Krajiný plán regiónu schvaľuje MZP SR a záväznú časť vydáva vyhláškou, Miestny krajiný plán schvaľuje okresný úrad a záväznú časť vydáva vyhláškou) záväzným podkladom pre územné plány. Záväznosť znamená, že sa budú musieť akceptovať a tvorba územných plánov bude limitovaná až obmedzená. Žiadali sme aby sa vypustilo slovo záväzným podkladom a uvedená dokumentácia krajiného plánovania bola len podkladom pre územné plány alebo aby vysvetlili pojem "záväzný podklad". Ak už krajiný plán určí limity a návrhy optimálneho využívania krajiny, čo s nimi bude „môcť“ urobiť spracovateľ územnoplánovacej dokumentácie. Môže ich zmeniť, ak áno ako? Ak nie tak sa stráca zmysel územnoplánovacej činnosti.

Vo vzťahu k záväznosti dokumentácie krajiného plánovania pri povoľovaní stavieb je otázne, či je vôbec možné nejakú stavbu povoliť napr. v biokoridore, keďže zákon neupravuje možnosť udelenia takéhoto povolenia. Upozorňujeme, že prostredníctvom dokumentácie krajiného plánovania sa rozširujú obmedzenia vo vzťahu k vlastníkom bez možnosti náhrady.

3. Zásadná pripomienka k otázke dokumentácie USES

Zákon nestanovuje dokedy musia byť nové dokumenty krajiného plánovania obstarané a schválené, hovorí len že do doby ich schválenia sa za Krajiný plán Slovenska považuje Generel USES, za krajiný plán regiónu R- USES a za miestny krajiný plán M - USES. Tieto dokumenty s výnimkou Generelu USES, ktorý schvaľuje vláda SR, neprešli žiadnym pripomienkovým konaním. Boli len prerokované s dotknutými orgánmi štátnej správy. Z iniciatívy obstarávateľa boli niektoré prerokované s obcou. Málokto regionálne a miestne územné systémy ekologickej stability boli schválené, keďže proces ich schvaľovania neupravuje zákon. Z 50 spracovaných USES je schválených 7.

Postup prerokovania USES je upravený v § 55 ods. 20, 21 a 25 zákona č. 543/2002 Zz. o ochrane prírody a krajiny. Keďže absentuje možnosť aby sa k USES v procese jeho prerokovania a schvaľovania vyjadril vlastník (správca, nájomca) je uvedená dokumentácia len podkladom pre vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie. Ak má uvedená dokumentácia USES na neurčitú dobu nahradiť dokumentáciu krajiného plánovania, ktorá je záväzným podkladom pre mnohé činnosti a ďalšie dokumentácie žiadame v zákone upraviť dodatočné prerokovanie a schválenie vypracovaných dokumentácii R -USES a M-USES ktoré majú byť náhradou za dokumentáciu krajiného plánovania s vlastníckymi (správcami, nájomcami) a obcou.

Zákon na jednej strane stanovuje že dokumentácia krajiného plánovania musí prejsť procesom EIA a na strane druhej sa na neurčitú dobu má za dokumentáciu krajiného plánovania považovať dokumentácia územného systému ekologickej stability (USES), ktorá neprešla procesom popudzovania a nemá ani presne stanovený postup schvaľovania

Zdroj: RÚZ